

УДК 343.14

МЕЖІ ЗАСТОСУВАННЯ СУДОВОГО РОЗСУДУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

В. В. ВАПНЯРЧУК,

канд. юрид. наук,
доцент кафедри кримінального процесу,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

Розглянуто сутність меж застосування судового розсуду в кримінальному провадженні. Зокрема, визначені межі дискреції запропоновано класифікувати на дві групи: правові (мета і завдання кримінального провадження; принципи кримінального провадження; нормативні приписи, що є підставами для застосування судового розсуду; юридичні засоби конкретизації оцінних понять) та морально-правові (категорії справедливості; добросовісності; розумності; пропорційності). Проаналізовано мету і завдання кримінального провадження та нормативні приписи, що є підставами для застосування судового розсуду.

Ключові слова: судовий розсуд, мета і завдання кримінального провадження, публічний інтерес, приватний інтерес, диспозитивні (ситуативні або дискреційні) норми права, відносно визначені чи альтернативні санкції імперативних норм права.

Під судовим розсудом в кримінальному процесі необхідно розуміти здійснюваний в регламентованому законом порядку специфічний вид правозастосувальної діяльності суду, сутність якої полягає у виборі з підстав, визначених законом, за власною волею з декількох рівнозаконних альтернатив найбільш ефективною (дієвою). Питання ж щодо меж судового розсуду є одним із найбільш важливих і дискусійних в юридичній науці. Як вірно відзначає О. А. Папкова, право на застосування судового розсуду не безмежне. Межі – це невід’ємна властивість будь-якого права, адже за їх відсутності право перетворюється на свою протилежність і перестає бути правом [1, с. 99].

Межі судового розсуду – це сутнісна характеристика процесуальної діяльності суду. Вони мають вирішальне значення у визначенні ролі суду в процесі кримінального процесуального доказування і його місця в кримінальному провадженні загалом. Більш того, вони визначають той чи

інший тип кримінального процесу і є одним із критеріїв їх розмежування [2, с. 181].

На підставі аналізу чинного кримінального процесуального законодавства та практики його застосування, можна визначити, що природа меж дискреції суду в кримінальному провадженні має двоякий характер: з одного боку, вони об'єктивовані приписами нормативно-правових актів та правоположеннями судової практики; з іншого – вони обумовлюються суб'єктивними особистісними особливостями судді, який застосовує розсуд. Адже на прийняття суддею будь-якого висновку щодо обставин кримінального провадження завжди впливає його світогляд, рівень підготовки, життєвий та професійний досвід тощо. Так, на думку Р. О. Опалева, до тих пір, поки суддями є люди, межі судового розсуду будуть носити як правовий, так і не правовий характер (психологічний, соціально-економічний, політичний). Останні в жодній правовій системі світу усунути неможливо [3, с. 106], однак, на наш погляд, вони мають бути визначені й досліджені.

Враховуючи визначену вище особливість природи меж судового розсуду в кримінальному провадженні, вважаємо за можливе класифікувати їх на: 1) ті, що визначаються нормативними приписами закону (умовно їх можна назвати правові), та 2) ті, які залежать від моральних характеристик, культури судді тощо. Відстежити механізм впливу останніх на процес вироблення розсуду досить складно, але можливо. Цьому сприяє те, що окремі категорії вказаних вище явищ використані законодавцем при регламентуванні правовідносин (у тому числі й кримінальних процесуальних). Суддя ж, стикаючись у процесі правозастосовної діяльності з оцінкою моральної категорії, що міститься в праві, діятиме в рамках її власного розуміння, формуючи тим самим морально-правові межі (саме так, вважаємо, можна назвати другу групу меж судового розсуду в кримінальному провадженні).

Виділення цих двох груп меж судового розсуду є цілком закономірним. Адже саме право і мораль є найбільш значимими засобами регулювання суспільних відносин. Однак у той час, коли право обмежує свої приписи

конкретними рамками, моральність свої вимоги не унормовує взагалі або не завжди докладно. Отже, правові межі судового розсуду досить докладно закріпленні в нормах права та виявляються при використанні певних техніко-юридичних прийомів і способів їх регламентування, тоді як морально-правові межі визначаються не так чітко, знаходячись більшою мірою у свідомості людей і виявляючись у певних поглядах та діях, що обумовлюються особистим переконанням, традицією, вихованням, силою громадської думки всього суспільства чи певної соціальної групи.

Правовими межами судового розсуду, на нашу думку, є: 1) мета і завдання кримінального провадження; 2) принципи кримінального провадження; 3) нормативні приписи, що є підставами для застосування судового розсуду; 4) юридичні засоби конкретизації оцінних понять. До морально-правових меж, на наш погляд, можна віднести такі категорії: 1) справедливості; 2) добросовісності; 3) розумності; 4) пропорційності.

Зрозуміло, що в рамках однієї публікації розглянути особливості всіх названих меж судового розсуду неможливо. Тому зупинимось лише на аналізі окремих з них.

Мета і завдання кримінального провадження як межі судового розсуду в кримінальному провадженні. У науці кримінального процесу ведуться дискусії щодо доцільності виділення мети кримінального судочинства та змісту його завдань. Вважаємо, що це є необхідним, оскільки будь-якому суб'єкту процесу (як і будь-якої іншої діяльності) завжди необхідно знати до чого необхідно прагнути (ціль), а також проміжні етапи, які необхідно пройти заради її досягнення (завдання). Якщо мета (ціль) – це предмет прагнення, те, що потрібно, бажано досягти [4, с. 861], до чого хтось прагне, чого хоче досягти [5, с. 173], то завдання – це те, що потребує безумовного виконання, вирішення [4, с. 198]; визначений, запланований для виконання обсяг роботи [6, с. 686]. Мета, в силу як об'єктивних, так і суб'єктивних причин, інколи може бути не досягнута (наприклад, у кримінальному провадженні це може мати місце, коли злочин залишається нерозкритим), завдання же повинні бути виконані у будь-

якому випадку.

Метою кримінального процесу, на наш погляд, є захист: а) приватних інтересів фізичних чи юридичних осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві (як постраждалих від кримінальних правопорушень, так і тих, хто незаконно й необґрунтовано був притягнутий до кримінальної відповідальності); б) публічних інтересів суспільства (його матеріальних і моральних цінностей) та держави (її конституційного ладу, суверенітету й територіальної цілісності).

Виходячи з тлумачення терміна «завдання» та висловлених вище міркувань, загальним завданням кримінального судочинства, на нашу думку, є з'ясування й вирішення в передбаченому законом порядку в конкретному кримінальному провадженні питання про необхідність та можливість застосування норм кримінального права. Заради виконання цього загального завдання перед суб'єктами сторони обвинувачення стоїть завдання швидко, повно та неупереджено з дотриманням належної правової процедури здійснити досудове розслідування, встановити кожного, хто вчинив кримінальне правопорушення, притягнути до відповідальності в міру його вини, не допустити обвинувачення невинуватого та застосування до жодної особи необґрунтованого процесуального примусу. Завданням сторони захисту є надання підозрюваному, обвинуваченому юридичної допомоги, щоб жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений; той же, хто дійсно вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини; жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура. Завданням суду є створення необхідних умов для виконання сторонами своїх процесуальних обов'язків і здійснення наданих їм прав, а також вирішення кримінальних справ й процесуальних питань, віднесених до його компетенції.

Сутність публічного та приватного начал у кримінальному провадженні.

В останній час усе частіше вчені звертають увагу на публічне та приватне

начала в кримінальному провадженні. Незначна увага цим категоріям приділяється в рамках дослідження принципів публічності та диспозитивності (публічне начало як об'єкт регулювання принципу публічності, приватне – диспозитивності). Однак, на наш погляд, за своєю сутністю вони не лише впливають на зміст вказаних вище принципів, а й шляхом реалізації останніх визначають сутність кримінального провадження, й зокрема здійснення доказування (в тому числі й судом шляхом застосування свого розсуду).

Публічне начало як основа кримінального судочинства обумовлено публічно-правовою природою кримінального правопорушення та покарання. Його системоутворюючими елементами є публічний інтерес, публічні засоби його захисту, суб'єкти кримінального судочинства, які виконують покладені на них обов'язки та реалізують суб'єктивні публічні права [7, с. 13].

У науці не склалося єдиної думки про те, що необхідно розуміти під публічним інтересом. Так, автори підручника з теорії держави і права під публічним інтересом розуміють загальний інтерес суспільства, визнаний державою, який спирається на її підтримку і правовий захист [8]. Про ототожнення суспільних і державних інтересів у понятті публічного інтересу висловлювалися думки й у кримінальній процесуальній літературі [9, с. 253; 10, с. 27; 11, с. 23]. Окремі вчені у зміст публічного інтересу включають не тільки охорону і захист інтересів суспільства і держави, але й захист порушених злочином прав приватних осіб. Так, на думку Л. Н. Масленнікової, приватний інтерес, який закріплений у законі або не суперечить нормі закону, набуває в кримінальному судочинстві публічного характеру, оскільки будь-яка норма закону є публічною й такою, що спрямована на благо всіх [7, с. 208].

Дана позиція була піддана критиці. Як основний аргумент проти неї висловлювалася думка, що ототожнення особистих інтересів, які не суперечать закону, з публічними стирає між ними межу, в результаті чого може скластися хибне враження, що всі учасники кримінального судочинства відстоюють публічні інтереси [12, с. 60; 9, с. 251]. Крім того, при критичному осмисленні позиції Л. Н. Масленнікової виникає питання: якщо змістом публічного

інтересу охоплюється захист від злочину як суспільства загалом, так і окремої людини, то що тоді є змістом приватного інтересу. І як повинні співвідноситися принцип публічності (на якому ґрунтується діяльність по захисту публічного інтересу) з принципом диспозитивності (на якому заснована діяльність із захисту приватного інтересу).

Для того, щоб відповісти на це питання, доцільно зупинитись на аналізі сутності приватного інтересу в кримінальному провадженні. Насамперед, варто зауважити, що категорія приватного інтересу є визначальною й системоутворюючою для приватного начала в кримінальному провадженні (іншими системоутворюючими елементами цієї категорії є також публічні засоби захисту та зацікавлені учасники кримінального провадження, які реалізують суб'єктивні приватні права або відмовляються від реалізації суб'єктивних публічних прав [7, с. 14]).

Приватний інтерес – це інтерес окремої особи, який визнається та захищається державою. До приватних відносяться інтереси у сфері особистого життя (духовного життя, сфери міжособистісного спілкування, майнової сфери та ін.) [8; 9, с. 253]. Якщо аналізувати можливі приватні інтереси учасників кримінального провадження, то дійсно можна відзначити, що окремі з них, які знайшли своє закріплення в КПК України, у конкретних кримінальних провадженнях обумовлюють появу публічного інтересу. Наприклад, інтерес потерпілого від кримінального правопорушення, який полягає у відновленні порушених прав, відшкодуванні завданої йому шкоди та покаранні того, хто її завдав, збігається з публічним інтересом суспільства і держави щодо притягнення до відповідальності та справедливого покарання особи, яка це правопорушення вчинила. Інтереси потерпілих і свідків щодо захисту від протиправних посягань із боку підозрюваного (обвинуваченого) під час кримінального провадження збігаються з інтересом держави, який полягає в забезпеченні безпеки учасників кримінального провадження. Вказані приклади були наведені В. В. Хатуєвою [12, с. 58].

Однак, як вірно зазначає І. Тітко, є й такі приватні інтереси учасників

кримінального провадження, які можуть не лише не збігатися з публічним інтересом, а й суперечити йому, знайшовши при цьому законодавче визнання та маючи нормативно закріпленій інструментарій забезпечення у вигляді відповідних суб'єктивних прав, наприклад:

1) приватний інтерес підозрюваного (обвинуваченого) може виражатися в небажанні брати на себе тягар доказування власної невинуватості, відтак КПК наділив його правом у будь-який момент відмовитися від дачі показань (п. 5 ч. 3 ст. 42 КПК України);

2) приватним інтересом свідка є не завдати шкоди своїм близьким у зв'язку з дачею показань, відповідно законодавчо закріплено право свідка відмовитися давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів (ч. 1 ст. 63 Конституції України; п. 3 ч. 1 ст. 66 КПК України);

3) приватний інтерес особи, яка постраждала від кримінально караного діяння, може виражатися у небажанні порушення власного спокою розпочатим кримінальним провадженням, або у прагненні відшкодувати завдані збитки, шляхом «обміну» такого відшкодування на відмову від обвинувачення у вже розпочатому провадженні. Дані інтереси потерпілий може реалізувати шляхом відмови від: а) свого права подати заяву, яка є єдиною підставою початку кримінального провадження приватного обвинувачення (ч. 1 ст. 477 КПК України) або б) обвинувачення у вже розпочатому провадженні, що призведе до його закриття (п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України) [9, с. 255].

Таким чином, природа приватних інтересів в кримінальному провадженні не однорідна: вони можуть як збігатися, так і не збігатися з інтересами суспільства і держави. У зв'язку з цим, норми закону, які регламентують право певного учасника кримінального провадження, що обумовлюють появу вказаного приватного інтересу можна назвати суб'єктивними приватними правами учасника кримінального провадження, що не мають ознак публічності. Ті ж норми, які містять права, що обумовлюють появу приватного інтересу, який співпадає з публічним інтересом, – приватними правами публічного характеру або просто публічними правами.

На підставі викладеного вважаємо, що саме визначена і проаналізована вище мета кримінального провадження (захист публічного чи приватного інтересу) є головною визначальною межею застосування судового розсуду в кримінальному провадженні.

Що ж стосується визначення розумного співвідношення публічного та приватного начала, то зважаючи на визнання на конституційному рівні прав і свобод людини і громадянина найвищою цінністю, діяльність суду (в тому числі й дискреційна) повинна бути спрямована на більш повне забезпечення в кримінальному процесі приватноправового інтересу.

Що ж стосується завдань кримінального провадження спрямованих на досягнення вказаної мети (як загальних, так і тих, що покладаються саме на суд), то останній, приймаючи відповідне дискреційне рішення, повинен розуміти чи сприятиме воно їх виконанню.

Нормативні приписи, що є підставами для застосування судового розсуду. Межі судового розсуду, як правило, зазначаються в нормі, яка є підставою для нього. Нормативними приписами, як можливими межами застосування судового розсуду є гіпотези та диспозиції ситуативних (дискреційних) норм кримінального процесуального права; гіпотези, диспозиції та альтернативні санкції імперативних норм кримінального процесуального права; дефініції оцінних понять чи правові позиції щодо їх розуміння.

Якщо проаналізувати *ситуативні (дискреційні) норми* КПК України, які передбачають можливий судовий розсуд, то побачимо, що законодавець використовує різні технічні прийоми щодо їх будови, зокрема: або з чітко визначеними, або з альтернативними гіпотезою, диспозицією та санкцією.

Так, відповідно до ч. 4 ст. 97 КПК України «суд може визнати доказами показання з чужих слів, якщо сторони погоджуються визнати їх доказами». Умовою (гіпотеза) застосування судового розсуду в даному випадку є погодження сторін; приписом, який визначає межі розсуду (диспозицією) за цієї умови є можливість прийняття судом дискреційного рішення про визнання доказами показань з чужих слів. Це приклад найпростішої ситуативної норми з

чітко визначеною гіпотезою і диспозицією.

Згідно з ч. 7 ст. 55 КПК України, «якщо особа не подала заяву про вчинення щодо неї кримінального правопорушення *або* заяву про залучення її до провадження як потерпілого, то слідчий, прокурор, суд має право визнати особу потерпілою лише за її письмовою згодою». В даному прикладі гіпотеза ситуативної норми є альтернативною, оскільки передбачає можливість прийняття відповідного рішення при не подачі *або* заяви про вчинення щодо неї кримінального правопорушення, *або* заяви про залучення її до провадження як потерпілого (про такий висновок свідчить вживання у вказаній нормі виділеного нами сполучника «*або*»)¹.

Ще одним прикладом ситуативної (дискреційної) норми, однак уже з можливою альтернативною диспозицією, є положення ч. 1 ст. 325 КПК України: «Якщо в судове засідання не прибув за викликом потерпілий, який належним чином повідомлений про дату, час і місце судового засідання, суд, заслухавши думку учасників судового провадження, залежно від того, чи можливо за його відсутності з'ясувати всі обставини під час судового розгляду, вирішує питання про проведення судового розгляду без потерпілого *або* про відкладення судового розгляду...»².

Що стосується *імперативних норм*, то, як ми вже відзначали, лише імперативні норми з відносно визначеними чи альтернативними санкціями можуть бути підставами застосування судового розсуду. Межі їх застосування в дискреційній діяльності суду в кримінальному провадженні, як і будь-якої іншої норми, визначаються в першу чергу їх гіпотезою та диспозицією. Однак, визначальними для застосування судового розсуду при використанні таких норм, є все таки вказані вище санкції.

Прикладом такої імперативної норми є положення ч. 3 ст. 146 КПК України: «Слідчий суддя, суд, встановивши, що особа не виконала покладений на неї процесуальний обов'язок без поважних причин, накладає на неї грошове

¹ Іншими прикладами альтернативної гіпотези ситуативної (дискреційної) норми, яка визначає можливі межі судового розсуду, є, зокрема, положення ч. 2 ст. 27, ч. 3 і 5 ст. 97, ч. 3 ст. 332, ч. 3 ст. 333 КПК та ін.

² Прикладами ситуативної норми з альтернативною диспозицією є також п. 12 ч. 1 ст. 6, ч. 3 ст. 324, ч. 2 ст. 326, ч. 1 ст. 330, ч. 1 і 3 ст. 331, ч. 2 ст. 332, ч. 1 ст. 334 КПК та ін.

стягнення...» та ч. 1 ст. 139 КПК України «якщо підозрюваний, обвинувачений, свідок, потерпілий, цивільний відповідач, який був у встановленому цим Кодексом порядку викликаний (зокрема, наявне підтвердження отримання ним повістки про виклик або ознайомлення з її змістом іншим шляхом), не з'явився без поважних причин або не повідомив про причини свого неприбуття, на нього накладається грошове стягнення у розмірі: ... від 0,5 до 2 розмірів мінімальної заробітної плати – у випадку неприбуття на виклик слідчого судді, суду». Умовою застосування імперативної норми (гіпотезою) в даному випадку є покладання певного обов'язку, судовий виклик в передбаченому законом порядку імперативним приписом (диспозицією) невиконання обов'язку, неявка за судовим викликом без поважних причин; наслідком такого невиконання (санкцією) є накладення грошового стягнення (варто зауважити, що тут маємо приклад відносно визначеної санкції).

Ще однією особливістю будови окремих норм чинного КПК України, які прямо впливають на визначення меж судового розсуду, є закріплення в них *закритих або відкритих правових переліків*.

Правовий перелік – це такий прийом законодавчої техніки, яким в нормі права закріплюються альтернативи, об'єднані однією загальною ознакою. Він дозволяє упорядкувати можливі варіанти рішень чи дій шляхом їх простого перерахування в нормативному правовому акті (докладніше про це див.: [8, с. 310]).

За обсягом повноти переліки поділяються на: а) вичерпні (повні або закриті), які не припускають можливості доповнення явищ, об'єктів, ознак, зазначених в переліку, тобто його розширювального тлумачення; б) невичерпні (приблизні, неповні або відкриті), які передбачають таку можливість. Таким чином, закриті правові переліки допускають суттєво менший обсяг розсуду, ніж відкриті. Останні дозволяють суду на власний розсуд визначати наявність чи відсутність юридично значимої обставини. В цьому проявляється їх схожість з оцінними поняттями. Однак, на відміну від оцінних понять, у відкритих переліках присутні орієнтири для такого розсуду у вигляді перерахованих в

ньому альтернатив.

Прикладами закритих правових переліків у чинному КПК України, які впливають на судовий розсуд (і таким чином є його межами) є, зокрема, норми ч. 2 ст. 131 (передбачає перелік можливих заходів забезпечення, які можуть бути застосовані судом), ч. 5 ст. 194 (перелік обов'язків, які можуть бути покладені на підозрюваного, обвинуваченого при обранні щодо них запобіжного заходу), ч. 1 ст. 407 (рішення, яке може бути прийняте судом апеляційної інстанції). У всіх вказаних прикладах, закон дозволяє суду за власним розсудом обрати найбільш підходящу альтернативу з тих, які вказані в його змісті.

Прикладами відкритих правових переліків, як меж розсуду суду, є норми ч. 1 ст. 138 (перелік поважних причин неприбуття особи на виклик), ч. 1 і 2 ст. 412 КПК України (істотні порушення вимог кримінального процесуального закону). Тут закон допускає можливість доповнення судом зазначених у вказаних статтях елементів переліку за власним розсудом, головне щоб ці нові елементи відповідали визначеному критерію («обставини, які об'єктивно унеможливають з'явлення особи на виклик», «порушення, які перешкодили чи могли перешкодити суду ухвалити законне та обґрунтоване судове рішення»).

Список літератури:

1. Папкова О. А. Пределы судейского усмотрения в гражданском процессе / О. А. Папкова // Журнал российского права. – 1998. – № 2. – С. 99–107.
2. Бурмагин С. В. Уголовный суд России : моногр. / С. В. Бурмагин. – М. : Юрлитинформ, 2010. – 392 с.
3. Опалев Р. О. Оценочные понятия в арбитражном и гражданском процессуальном праве / Р. О. Опалев. – М. : Волтерс Клувер, 2008. – 248 с.
4. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. – М. : Азъ, 1992. – С. 861.
5. Яременко В. В. Новий словник української мови : в 3 т. / В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – К. : Аконті, 2008. – Т. 2. – 928 с.
6. Яременко В. В. Новий словник української мови : в 3 т. / В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – К. : Аконті, 2008. – Т. 1. – 928 с.
7. Масленникова Л. Н. Публичное и диспозитивное начала в уголовном судопроизводстве России : дисс. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Л. Н. Масленникова. – М., 2000. – 555 с.
8. Теорія держави і права: [підруч. для студентів юрид. вищих навч. закладів] /

О. В. Петришин та ін. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України
О. В. Петришина. – Х. : Право, 2013.

9. *Тітко І.* Приватний інтерес як категорія кримінального процесуального права /
І. Тітко // Вісник Академії правових наук : зб. наук. пр. / редкол. : В. Я. Тацій та ін. – Х. :
Право, 2013. – № 3. – С. 249–258.

10. *Меженина Л. А.* Публичность российского уголовного процесса: дис. ... канд.
юрид. наук : 12.00.09 / Л. А. Меженина. – Екатеринбург, 2002. – 176 с.

11. *Шпотаківська О. В.* Суспільні та особисті інтереси у кримінальному судочинстві :
дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / О. В. Шпотаківська. – К., 2005. – 172 с.

12. *Хатуаева В. В.* Реализация частного (диспозитивного) начала в уголовном
судопроизводстве: дисс. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / В. В. Хатуаева. – М., 2006. – 368 с.

Ваняръчук В. В. Пределы применения судебного усмотрения в уголовного производстве.

В статье анализируется сущность пределов применения судебного усмотрения в уголовном производстве. В частности, определенные пределы дискреции предложено классифицировать на две группы правовые (цель и задачи уголовного производства; принципы уголовного производства; нормативные предписания, которые являются основаниями для применения судебного усмотрения; юридические средства конкретизации оценочных понятий) и морально-правовые (категории справедливости; добросовестности; разумности; пропорциональности). Проанализированы цели и задачи уголовного судопроизводства и нормативные предписания, которые являются основаниями для применения судебного усмотрения).

Ключевые слова: судебное усмотрение, цель и задачи уголовного производства, публичный интерес, частный интерес, диспозитивные (ситуативные или дискреционные) нормы права, относительно определенные или альтернативные санкции императивных норм права.

Vapnyarchuk V. Limits on the use of judicial discretion in criminal proceedings.

The paper analyzes the essence of application limits of judicial discretion in criminal proceedings. In particular, a certain margin of discretion asked to classify into two groups, legal (the goal and objectives of criminal proceedings, the principles of criminal proceedings, regulatory requirements, which are the bases for the application of judicial discretion; legal means specifying evaluative concepts) and moral-legal (category justice, integrity; reasonableness, proportionality). Analyzed the aims and objectives of the criminal justice and regulatory requirements, which are the bases for the application of judicial discretion).

Key words: judicial discretion, purpose and objectives of criminal proceedings, public interest, private interest, discretionary (situational or discretionary) the rule of law, with respect to certain alternative sanctions or mandatory law.

Розширена анотація
статті Вапнарчука В. В. на тему: «Межі застосування
судового розсуду в кримінальному провадженні»

Вапнярчук В., Candidate of Law, associate professor, associate professor of department of criminal process, Yaroslav the Wise National Law University, Kharkiv.

An extended abstract of a paper on the subject of:
«Limits on the use of judicial discretion in criminal proceedings»

The paper analyzes the essence of application limits of judicial discretion in criminal proceedings. Based on the analysis of current criminal procedural law and practice is determined that the nature of the limits of discretion of the court in criminal proceedings is two fold: on the one hand, they objectified requirements of legal acts and legal provisionsjurisprudence; on the other, they are conditioned by subjective personal characteristics of the judge uses discretion. Proposed to classify them into two groups: legal (purpose and objectives of the criminal proceedings , principles of criminal proceedings, regulatory requirements, which is the basis for the application of judicial discretion, legal means of specifying evaluative concepts), moral and legal (the category of justice, fairness, reasonableness, proportionality).

Analyzed such legal limits discretion of the court as the goal and objectives of the criminal proceedings and regulatory requirements that are the basis for the application of judicial discretion. In particular, the purpose of criminal proceedings, determined that there is protection: a) the private interests of natural or legal persons involved in criminal proceedings (as victims of criminal offenses and those who illegally and unjustifiably been prosecuted); b) the public interest of society (its material and moral values) and the state (its constitutional order, sovereignty and territorial integrity). The essence of public and private early in the criminal proceedings, which cause a target above mentioned criminal proceedings. Defined as

common tasks criminal proceedings and challenges by various parties. The several features of the structure and content of discretionary (ad hoc or discretionary) criminal procedure rules and mandatory criminal procedural rules with respect to whether or alternative sanctions that may be grounds for the application of judicial discretion. Special attention is paid to the characterization of the closed and open legal lists as taking legislative technique, which in the law fixed alternatives are united by one common feature.

Key words: judicial discretion, the purpose and objectives of the criminal proceedings, public interest and private interest, discretionary (ad hoc or discretionary) law, with respect to whether or alternative sanctions mandatory rules of law.

